

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญที่สุดประการหนึ่ง ในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและ แก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคม นอกจากนี้การศึกษายังสร้างทักษะให้กับมนุษย์ เพื่อที่จะนำไป ใช้ ประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ อันจะทำให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะ ประเทศกำลังพัฒนาที่จำเป็นต้องพัฒนาประเทศ เพื่อให้มีความเจริญทัดเทียมนานาประเทศ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาครัฐต้องเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาให้เป็น ไปอย่างทั่วถึง อันจะช่วย แก้ไขปัญหาความไม่เสมอภาคกันด้านการศึกษาในสังคม โดยการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา และสนับสนุนการศึกษาในทุกระดับเพื่อให้ประชาชนทุกคน ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาโดยเสมอภาคกัน

ดังนั้นในสมัยรัฐบาล นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี จึงมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2538 ในหลักการและนโยบายการจัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ตามที่ กระทรวงการคลัง การทรงวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัยนำเสนอ โดยมีหน่วยงานหลัก รับผิดชอบ 3 หน่วย คือ กระทรวงการคลัง การทรงวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย และ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร ตลอดจนจัดการเงินให้กู้ยืม และอนุมัติให้ มีการดำเนินการออกพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ภาคผนวก ก) ในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งกองทุนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนและเร่งดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยให้นักเรียนนักศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายทั้งในระบบและนอกระบบ และนักศึกษา ระดับปริญญาตรีที่ขาดแคลนทุนทรัพย์กู้เงินไปศึกษาต่อ โดยผู้กู้ต้องชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยแก่ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา หลังจากจบการศึกษาแล้ว

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้จัดสรรงบประมาณเงินกู้ครั้งแรกในปีงบประมาณ 2539 เป็นจำนวนเงิน 3,000 ล้านบาทจนถึงปีงบประมาณ 2548 เป็นจำนวนเงินรวมทั้งสิ้น 213,361 ล้านบาท (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, 2547)

ตารางที่ 1 เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาแยกตามระดับการศึกษา ตั้งแต่ปี 2539 - 2546

ระดับการศึกษา ปีการศึกษา	มัธยมฯ	ปวช.	ปวส./ปวท.	อนุปริญญา	ปริญญาตรี	ระดับอื่นๆ	รวม
2539							
จำนวนเงิน (ล้านบาท)	858.20	771.35	576.76	52.94	1,392.11	1.23	3,652.59
จำนวนราย	58,961	34,322	20,143	1,940	33,030	48	148,444
เฉลี่ยต่อราย (บาท)	14,555.38	22,473.92	28,633.27	27,288.66	42,146.84	25,625	24,605.84
2540							
จำนวนเงิน (ล้านบาท)	1,828.80	2,204.55	2,174.81	203.05	5,719.09	20.89	12,151.19
จำนวนราย	144,306	102,680	71,754	6,472	109,828	387	435,427
เฉลี่ยต่อราย (บาท)	12,673.07	21,470.10	30,309.25	31,373.61	52,073.15	53,979.33	27,906.38
2541							
จำนวนเงิน (ล้านบาท)	2,485.54	3,507.14	3,881.64	296.25	9,186.22	86.47	19,443.26
จำนวนราย	230,465	180,676	136,334	9,750	187,806	2,018	747,049
เฉลี่ยต่อราย (บาท)	10,784.89	19,411.21	28,471.55	30,384.64	48,913.35	49,849.36	26,026.75
2542							
จำนวนเงิน (ล้านบาท)	2,650.58	3,685.76	4,762.53	291.59	12,198.94	156.98	23,746.38
จำนวนราย	260,541	192,523	166,061	9,454	250,101	3,188	881,868
เฉลี่ยต่อราย (บาท)	10,173.37	19,144.52	28,679.40	30,843.03	48,776.05	49,240.90	26,927.36
2543							
จำนวนเงิน (ล้านบาท)	2,203.08	2,876.64	4,950.31	259.35	13,981.19	179.06	24,449.63
จำนวนราย	252,142	167,462	178,128	8,652	291,368	3,238	900,990
เฉลี่ยต่อราย (บาท)	8,737.46	17,177.87	27,790.75	29,975.73	47,984.64	55,299.57	27,136.41
2544							
จำนวนเงิน (ล้านบาท)	2,595.03	3,064.82	5,458.69	238.30	16,645.63	478.60	28,481.07
จำนวนราย	278,7974	169,184	189,330	7,704	335,069	7,574	987,655
เฉลี่ยต่อราย (บาท)	9,308.06	18,115.31	28,831.62	30,931.98	49,678.22	63,189.86	28,837.06
2545							
จำนวนเงิน (ล้านบาท)	2,194.28	2,763.87	5,619.40	216.48	18,565.47	351.29	29,710.79
จำนวนราย	262,495	166,570	189,336	7,082	372,022	5,712	1,003,217
เฉลี่ยต่อราย (บาท)	8,359.32	16,592.84	29,679.51	30,567.64	49,904.23	61,500.35	29,615.52
2546							
จำนวนเงิน (ล้านบาท)	1,720.97	2,225.16	5,002.53	195.89	19,235.21	193.93	28,573.69
จำนวนราย	219,637	145,346	164,567	6,097	377,585	3,742	916,974
เฉลี่ยต่อราย (บาท)	7,835.52	15,039.40	30,398.14	32,128.92	50,942.73	51,528.25	31,160.85
รวม							
จำนวนเงิน (ล้านบาท)	16,536.48	21,099.29	32,426.67	1,753.85	96,923.86	1,468.45	170,208.60
จำนวนราย	1,707,341	1,158,763	1,115,653	57,151	1,956,809	25,907	6,021,624
เฉลี่ยต่อราย (บาท)	9,685.52	18,208.46	29,065.19	30,688.00	49,531.59	56,681.59	28,266.23

ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2547 รายงานประจำปี 2546 กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษา ในระดับอุดมศึกษามากที่สุด และมีแนวโน้มจะสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยดูจากจำนวนเงินให้กู้ยืมในระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ปี 2539 – 2546 ที่สูงขึ้นตามลำดับดังตารางที่ 1

สำหรับการชำระหนี้คืนกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษา พบว่า การค้างชำระหนี้ในระดับอุดมศึกษา มียอดผู้ไม่มาชำระหนี้ จำนวนมากเมื่อเทียบกับจำนวนผู้กู้ของระดับอุดมศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จำนวน 503 ราย ปี พ.ศ. 2543 จำนวน 3,770 ราย ปี พ.ศ. 2544 จำนวน 11,198 ราย ปี พ.ศ. 2545 จำนวน 24,101 ราย ปี พ.ศ. 2546 จำนวน 34,352 ราย และปี พ.ศ. 2547 จำนวน 42,306 รายตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การชำระหนี้จำแนกตามระดับของผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้คืน

หน่วย : คน

ระดับการศึกษา ปีที่ครบกำหนด	สามัญศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	ระดับอื่นๆ
2542				
ผู้กู้ครบกำหนดชำระ	8,239	8,477	4,928	300
มาชำระหนี้ (ร้อยละ)	7,408 (89.91)	7,238 (43.71)	4,425 (89.79)	260 (86.67)
ไม่มาชำระหนี้ (ร้อยละ)	831 (10.09)	1,239 (14.62)	503 (10.21)	40 (13.33)
2543				
ผู้กู้ครบกำหนดชำระ	21,828	30,028	20,736	1,110
มาชำระหนี้ (ร้อยละ)	18,522 (84.85)	23,912 (79.63)	16,966 (81.82)	936 (84.32)
ไม่มาชำระหนี้ (ร้อยละ)	3,306 (15.15)	6,116 (20.37)	3,770 (18.18)	174 (15.68)
2544				
ผู้กู้ครบกำหนดชำระ	36,635	60,126	45,032	2,330
มาชำระหนี้ (ร้อยละ)	28,209 (77.00)	42,261 (70.25)	33,834 (75.13)	1,825 (78.33)
ไม่มาชำระหนี้ (ร้อยละ)	8,426 (23.00)	17,865 (29.71)	11,198 (24.87)	505 (21.67)
2545				
ผู้กู้ครบกำหนดชำระ	49,058	89,199	24,288	2,629
มาชำระหนี้ (ร้อยละ)	35,068 (71.48)	56,787 (63.66)	50,187 (67.56)	1,914 (72.80)
ไม่มาชำระหนี้ (ร้อยละ)	13,990 (28.52)	32,412 (36.34)	24,101 (32.44)	715 (27.20)
2546				
ผู้กู้ครบกำหนดชำระ	51,024	85,495	94,416	2,152
มาชำระหนี้ (ร้อยละ)	31,515 (61.77)	47,704 (55.80)	60,064 (63.62)	1,414 (65.71)
ไม่มาชำระหนี้ (ร้อยละ)	19,509 (38.23)	37,791 (44.20)	34,352 (36.38)	738 (34.29)
2547				
ผู้กู้ครบกำหนดชำระ	53,581	92,348	108,215	2,361
มาชำระหนี้ (ร้อยละ)	30,830 (57.54)	50,257 (54.42)	65,909 (60.91)	1,479 (62.64)
ไม่มาชำระหนี้ (ร้อยละ)	22,751 (42.46)	42,091 (45.58)	42,306 (39.09)	882 (37.36)

ข้อมูล ณ 31 มีนาคม 2548 รายงานผลการจ่ายเงินและผลการชำระหนี้ ฝ่ายบริหาร โครงการการศึกษา บมจ. ธนาคารกรุงไทย

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้พยายามหาวิธีการแก้ไขปัญหาค้างชำระหนี้ โดยวิธี Home Visit เพื่อสำรวจหาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของผู้กู้ที่ไม่มาติดต่อชำระหนี้ ที่ครบกำหนดชำระหนี้ในปีพ.ศ. 2542 พบว่า สาเหตุที่ผู้กู้ไม่ชำระหนี้คืน (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, 2547) เรียงตามลำดับ ดังนี้

อันดับ 1	ผู้กู้ยืมที่ยังไม่มีรายได้	ร้อยละ 51.28
อันดับ 2	มีรายได้น้อยกว่า 4,700 บาทต่อเดือน	ร้อยละ 29.43
อันดับ 3	ยังศึกษาอยู่	ร้อยละ 10.35
อันดับ 4	คิดว่าเป็นเงินให้เปล่า	ร้อยละ 4.18
อันดับ 5	ปฏิเสธการกู้ยืมเงิน	ร้อยละ 1.74
อันดับ 6	ผู้กู้หนีออกจากบ้าน	ร้อยละ 1.34
อันดับ 7	ประสบภัยพิบัติ	ร้อยละ 1.06
อันดับ 8	อื่นๆ (ติดคุก บวช หรือป่วย)	ร้อยละ 0.62

ปัญหาการชำระหนี้ที่กล่าวมานั้น มีทั้งที่เป็นปัญหามาจากตัวผู้กู้และสถานศึกษา จะเห็นได้จากสาเหตุอันดับ 4 และอันดับ 5 ของสาเหตุการไม่ชำระหนี้คืนที่ผู้กู้เข้าใจผิดคิดว่าเงินกู้เป็นเงินให้เปล่าและผู้กู้ปฏิเสธการกู้ยืมเงิน ส่วนหนึ่งอาจจะมาจากความบกพร่องของเอกสารเงินกู้และการดำเนินงานของสถานศึกษา

สถานศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการชำระหนี้คืนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ตัวอย่างเช่น ข่าวเรื่องนักศึกษาต้องการชำระหนี้คืนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาแต่ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากนักศึกษา ไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการชำระหนี้คืน ไม่สามารถติดต่อสอบถามกับทางสถานศึกษาหรือธนาคารได้ (อยากใช้หนี้กู้ยืมเงินเรียน : คม ชัด ลึก, 2547) ในส่วนของการคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา ซึ่งต้องคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติ คือ ยากจนจริงๆ เรียนดี และประพฤติดีนั้นก็เป็นที่มาของสถานศึกษา และเมื่อคัดเลือก แล้วสถานศึกษาก็ต้องสร้างจิตสำนึกให้เด็กได้เห็นคุณค่าของเงินกองทุนเมื่อนักเรียน นักศึกษาเรียนจบก็จะมีจิตสำนึกที่ดีและชำระหนี้คืนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (เปรมประชา สุขสมุทร ใน 7 ปีกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, 2544) การทำงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาขาดแคลนด้านบุคลากร โดยเฉพาะในสถานศึกษา ที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับกองทุนโดยตรง ทำให้งานกองทุนเป็นแก่งานฝาก ทั้งที่จริงแล้วเป็นงานระดับชาติ เพราะเงินที่นำมาให้กู้ยืมเป็นเงินภาษีของประชาชน ทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญ (กยศ. เอาจริงตรวจคุณสมบัติขอู้เรียน : เกลินิวส์, 2547)

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเห็นความสำคัญของสถานศึกษาและตระหนักถึงบทบาท
 ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการชำระหนี้คืนของผู้กู้ได้ จึงได้จัดโครงการสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน
 กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาดีเด่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 จนถึงปี พ.ศ. 2548 เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ
 ให้แก่สถานศึกษาที่มีความเคร่งครัดในการคัดสรรผู้กู้ยืมเงิน พร้อมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ปลุก
 จิตสำนึกถึงคุณค่าเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เกณฑ์ในการคัดเลือกข้อหนึ่ง คือ สถานศึกษาที่
 ผ่านเข้าร่วมโครงการต้องเป็นสถานศึกษาที่มียอดผู้ไม่มาติดต่อชำระหนี้ ณ วันที่ 5 กรกฎาคมในแต่
 ละปีต่ำ ซึ่งไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ครบกำหนดชำระหนี้ของแต่ละสถานศึกษาในแต่ละปี
 (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, 2548)

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาพยายามแก้ปัญหาการไม่ชำระหนี้คืน โดยจัดโครงการ
 ต่างๆ ซึ่งเป็นการร่วมมือกับสถานศึกษา เช่น การจัดโครงการจัดหางานให้กับนักเรียน นักศึกษาที่
 กู้ยืม (กยศ. หางานให้เด็กยืมเงินเรียน : เติลนิวัต, 2547) การจัดงานมหรรมคนคั้นงาน สานต่ออาชีพ
 เคลื่อนที่ไปตามภูมิภาคต่างๆ 4 ภูมิภาคโดยประสานความร่วมมือจากบริษัทต่างๆ และกรมจัดหา
 งาน (กยศ. รุกหางานให้ น.ร.- น.ศ. : มติชน, 2548) จนถึงการลงพื้นที่ปลุกจิตสำนึกในการชำระหนี้
 คืน การคัดเลือกนักเรียน นักศึกษาและศิษย์เก่าของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาดีเด่น (มันใจ
 รายได้หลังเรียนจบสามารถชำระคืนเงินกู้ : กรุงเทพธุรกิจ, 2548)

เมื่อพิจารณาจาก โครงสร้างการบริหารและการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
 จะเห็นว่ากองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาและสถานศึกษามีการประสานความร่วมมือในการ
 ดำเนินงาน ตั้งแต่การดำเนินการให้กู้ ระหว่างกู้ จนถึงขั้นตอนการติดตาม และชำระหนี้ของผู้กู้ยืม
 เงิน ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญส่งผลต่อการชำระหนี้คืนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
 (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, 2547)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าสถานศึกษามีบทบาทและมีความสำคัญที่ส่งผลต่อการชำระ
 หนี้คืนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และจากการค้นคว้าข้อมูลต่างๆ พบว่า ยังไม่มีผู้ใด
 ทำการศึกษาวิจัยเรื่องด้านนี้มาก่อน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า สถานศึกษามีบทบาทใดบ้างที่ส่งผล
 ต่อการชำระหนี้ของนิสิตนักศึกษาคืนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการ
 พัฒนาบทบาทของสถานศึกษาให้สามารถส่งผลต่อการชำระหนี้ของนิสิตนักศึกษาคืนกองทุนเงินให้
 กู้ยืมเพื่อศึกษามากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การคงอยู่ได้ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีส่วนต่อการชำระหนี้ของนิสิต นักศึกษาคืนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
2. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาบทบาทของสถานศึกษาที่มีส่วนต่อการชำระหนี้ของ นิสิตนักศึกษาคืนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนที่เข้าร่วมโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
2. ข้อมูลสถานศึกษาจำแนกตามระดับการชำระหนี้ ที่ใช้ในการวิจัย เป็นข้อมูลของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาซึ่งได้จัดเรียงลำดับการชำระหนี้ไว้แล้ว
3. ขอบเขตเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานศึกษา รายละเอียดของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานศึกษา ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานศึกษา ได้แก่ ประเภทของสถานศึกษา ระยะเวลาก่อตั้ง ที่ตั้ง (ภูมิภาค) หลักสูตรที่เปิดสอน จำนวนนิสิตระดับปริญญาตรี และจำนวนนักศึกษากู้ยืม

3.2 สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนฯ ของสถานศึกษา 3 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านบุคลากร ได้แก่ จำนวนผู้ปฏิบัติงานกองทุนฯ เพศ อายุ ระดับการศึกษา คณะ/สาขาวิชา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านกองทุนฯ จำนวนชั่วโมงที่ปฏิบัติงานต่อวัน จำนวนวันที่ปฏิบัติงานต่อสัปดาห์ การปฏิบัติภาระงานอื่น การติดตามชำระหนี้ การเข้าร่วมประชุมกับกองทุนฯ ความต้องการรับการฝึกอบรมแนวทางการปฏิบัติงานกองทุนฯ และความคิดเห็นต่อความสำคัญของงานกองทุนฯ (โกศล ฐานะ (2540) อิทธิพล ใจสมัคร (2541) กานดา แสงธรรมชัย (2543) พงษ์พันธ์ พลเยี่ยม (2543) เสาวลักษณ์ จงรัตนานนท์ (2543) จุไรรัตน์ ปภาพันธุ์และสุรสิทธิ์ วชิรขจร (2544) และ วิจิตร ภูลวรรณ (2545))

3.2.2 ด้านสถานที่ ได้แก่ การมีสถานที่ทำงาน/ห้องทำงานที่ทำงานเฉพาะ การมีอุปกรณ์สำนักงาน/สิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน และเวลาเปิดทำการทำการศึกษา (โกศล ฐานะ (2540) อิทธิพล ใจสมัคร (2541) สมพงษ์ เกษมอมรและอดิสร อิศรางกูร ณ อยุธยา(2542) กานดา แสงธรรมชัย (2543) พงษ์พันธ์ พลเยี่ยม (2543), เสาวลักษณ์ จงรัตนานนท์ (2543) จุไรรัตน์ ปภาพันธุ์และสุรสิทธิ์ วชิรขจร (2544) วิจิตร ภูลวรรณ (2545) และอภิชาติ แสงเพทาย และพงศ์เทพ โทมชาติ (2545))

3.2.3 ด้านกิจกรรม ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษา การให้ความสำคัญต่อ งานกองทุน การวางแผนติดตามผู้กู้เมื่อสำเร็จการศึกษา กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และการ จัดทำแผนปฏิบัติงานด้านงานกองทุน (วัชรพงษ์ สุขรักษา (2541) สมพงษ์ เกษมอมรและอดิสร อิศรางกูร ณ อยุธยา (2542) พงษ์พันธ์ พลเยี่ยม (2543) เสาวลักษณ์ จงรัตนานนท์ (2543) อนันต์ บำรุงไทยและคณะ (2543) จุไรรัตน์ ปภากพันธุ์และสุรสิทธิ์ วชิรขจร (2544) ศัจชร วัฒนะมงคล (2545) และ อภิชาติ แสงเพทายและพงศ์เทพ โดมาติ (2545))

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา หมายถึง หน่วยงานที่รัฐบาลได้จัดตั้งขึ้น มีฐานะเป็นนิติ บุคคลและมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างศึกษา (พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ.2541 : หมวด 1 มาตรา 5)

สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนที่ร่วมโครงการ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

บทบาทของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีส่วนต่อการชำระหนี้ ของนิสิตนักศึกษาคืนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่ง ได้แก่ การดำเนินงานด้านบุคลากร ด้าน สถานที่ และด้านกิจกรรม

การชำระหนี้คืน หมายถึง การมาติดต่อขอชำระหนี้ของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาคืน กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

สถานศึกษาที่มีระดับการชำระหนี้ต่ำ หมายถึง กลุ่มสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มียอด การชำระหนี้เงินกู้ คืนกองทุนเงินให้กู้เพื่อการศึกษาอยู่ในช่วงต่ำร้อยละ 0- 2.24 เมื่อเทียบกับ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งหมด (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, 2549)

สถานศึกษาที่มีระดับการชำระหนี้ปานกลาง หมายถึง กลุ่มสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มี ยอดการชำระหนี้เงินกู้ คืนกองทุนเงินให้กู้เพื่อการศึกษาอยู่ในช่วงร้อยละ 2.25 – 2.95 เมื่อเทียบกับ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งหมด (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, 2549)

สถานศึกษาที่มีระดับการชำระหนี้สูง หมายถึง กลุ่มสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มียอดการชำระหนี้เงินกู้คืนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในช่วงร้อยละ 2.96 – 10.50 เมื่อเทียบกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งหมด (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, 2549)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลที่แสดงถึงบทบาทของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีส่วนต่อการชำระหนี้ของนิสิตนักศึกษาคืนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
2. แนวทางการปรับปรุงการดำเนินงานด้านกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบ การปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่ร่วม โครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

